

Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych

Tadeusz Plichta

W styczniu br. odbyło się kolejne posiedzenie Zespołu Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolniczych, którego celem było zaktualizowanie prognozy cen rynkowych podstawowych produktów rolniczych na marzec i czerwiec 2016 r.

Rynek zbóż

W pierwszej połowie sezonu 2015/2016, w wyniku przewagi globalnej podaży zbóż nad popytem, ceny ziarna na rynku światowym utrzymywały się na poziomie niższym niż przed rokiem. W Polsce, w wyniku słabych zbiorów spowodowanych suszą, ceny zbóż są wyższe od notowanych rok wcześniej. W grudniu 2015 r. (według danych GUS) za pszenicę w skupie przeciętnie uzyskano 678 zł/t, o 1% więcej niż rok wcześniej. Średnia cena jęczmienia wynosiła 629 zł/t, w tym jęczmienia paszowego 600 zł/t. Ceny te były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 4% i 5%. Za żyto przeciętnie płacono 551 zł/t, o 5% więcej niż rok wcześniej. Średnia cena kukurydzy w grudniu była o 27% wyższa od niskich cen sprzed roku i wynosiła 649 zł/t.

Umiarkowany popyt na zboża w pierwszej połowie stycznia 2016 r. spowodował niewielki spadek cen podstawowych zbóż. Według danych Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej MRiRW, w okresie od 11 do 17 stycznia 2016 r. przeciętne krajowe ceny zakupu pszenicy konsumpcyjnej i żyta konsumpcyjnego były o 2% niższe od notowanych przed miesiącem i kształtowały się na poziomie odpowiednio 672 zł/t i 537 zł/t. Tendencję wzrostową nadal wykazały ceny kukurydzy. W analizowanym okresie cena kukurydzy wzrosła do 697 zł/t. Była ona o 1% wyższa niż miesiąc wcześniej.

Zbiory zbóż w Polsce, w 2015 r. zostały ocenione na 28 mln ton, na poziomie o 12% niższym niż w 2014 roku i o 2% niższym od średniej z lat 2010-2014. Do obniżenia produkcji przyczyniła się przede wszystkim susza w okresie letnim, co skutkowało spadkiem plonów. Średni plon zbóż ogółem wyniósł 3,73 t/ha i w porównaniu z 2014 rokiem był o 13% mniejszy. Zebrane ziarno było na ogół suche i dobrej jakości. Zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 24,7 mln ton, o 9,5% mniej niż w roku poprzednim i o 1% mniej od średniej w latach 2010-2014. Spadek dotyczył wszystkich rodzajów zbóż z wyjątkiem pszenżyta, którego powierzchnia zasiewów znacząco

wzrosła (o 16% w porównaniu z poprzednim rokiem). Zbiory pszenicy oszacowano na 11,0 mln ton (spadek o 6%), jęczmienia – 3,0 mln ton (spadek o 10%), żyta – 2 mln ton (spadek o 28%), pszenżyta – 5,3 mln ton (wzrost o 2%). Zbiory kukurydzy uprawianej na ziarno GUS ocenił na niecałe 3,2 mln ton, o 29% poniżej poziomu z 2014 r.

Przewiduje się, że w sezonie 2015/2016 paszowe zużycie zbóż wzrośnie do 17,3 mln ton, o 3% więcej w porównaniu z poprzednim sezonem, z uwagi na większą niż rok wcześniej produkcję żywca drobiowego. Przerób zbóż na cele konsumpcyjne prawdopodobnie ulegnie dalszemu zmniejszeniu. Z uwagi na niższe niż przed rokiem zbiory, zakłada się spadek zużycia zbóż na cele przemysłowe. Wykorzystanie ziarna do siewu może utrzymać się na poziomie zbliżonym do poprzedniego sezonu. Łącznie krajowe zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2015/2016 prawdopodobnie będzie nieco większe niż w poprzednim roku gospodarczym i może wynieść 27,3 mln ton. Ze względu na mniejsze niż w poprzednim sezonie zasoby zbóż na początku sezonu 2015/2016 i spodziewany wzrost eksportu, zapasy zbóż w Polsce na koniec sezonu 2015/2016 mogą być mniejsze od zapasów na początku sezonu.

Zmniejszenie zasobów zbóż w kraju może wywierać presję na wzrost cen. Jednak wzrost cen będzie ograniczany dużą podażą zbóż na świecie, w tym w krajach UE oraz krajach WNP.

Zespół Ekspertów ocenił, że ceny skupu zbóż w kraju do końca sezonu 2015/2016 mogą powoli rosnąć i w czerwcu 2016 roku mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem	690 - 740 zł/t,
pszenica konsumpcyjna	710 - 760 zł/t,
żyto	540 - 580 zł/t.

Rynek wieprzowiny

Wzrost unijnej, w tym krajowej produkcji żywca wieprzowego spowodował, że w 2015 r. ceny skupu trzody chlewnej były niższe niż rok wcześniej. W grudniu 2015 roku (według GUS) przeciętna krajowa cena skupu żywca wieprzowego wyniosła 3,84 zł/kg i była o 1% niższa niż w listopadzie 2015 r. oraz o 8% niższa niż w grudniu 2014 roku. W styczniu 2016 roku krajowe zakłady mięsne, objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, za trzodę płaćły przeciętnie 4,10 zł/kg, o 6% więcej niż w końcu 2015 roku i o 2% więcej niż rok wcześniej.

Niskie ceny żywca wieprzowego przyczyniły się do ograniczenia krajowego pogłowia świń. Na początku 2015 roku, w Polsce było 10,6 mln szt. trzody chlewnej, o 6% mniej niż rok wcześniej. W największym stopniu spadła liczba loch (o 15%), szczególnie loch próśnych (o 16%). Pogłowie prosiąt zmniejszyło się o 9%, warchlaków o 6%, a tuczników o 2%.

IERiGŻ-PIB szacuje, że w 2015 roku krajowa produkcja żywca wieprzowego wyniosła 2,4 mln ton i była o 3% większa niż w 2014 roku. Wzrost produkcji znajduje potwierdzenie w danych dotyczących skupu trzody chlewnej.

Biorąc pod uwagę strukturę krajowego pogłowia trzody chlewnej z końca 2015 roku, analitycy ARR oceniają, że w pierwszej połowie 2016 roku krajowa produkcja żywca wieprzowego może wynieść nieco ponad 1,1 mln ton, o około 5% mniej niż w pierwszym półroczu 2015 roku. Na drugą połowę 2016 roku przewiduje się pogłębienie spadku krajowej produkcji wieprzowiny.

Deficyt polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym w 2015 roku ukształtował się na poziomie około 180 tys. wobec 197 tys. ton rok wcześniej. W 2016 roku spadek krajowej produkcji wieprzowiny może przyczynić się do ograniczenia eksportu tego mięsa z Polski do 600 tys. ton. Import może ukształtować się na poziomie zbliżonym do szacowanego na 2015 rok. W efekcie, w 2016 roku ujemne saldo Polski w handlu wieprzowiną może ulec pogłębieniu.

Z uwagi na trudną sytuację na rynku wieprzowiny, KE na początku stycznia 2016 r. ponownie uruchomiła mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny, który pozwala czasowo ograniczyć podaż tego mięsa na rynek. W zależności od asortymentu, stawki dopłat dla okresu składowania wynoszącego 90 dni ustalono na poziomie 168 - 335 EUR/t, 120 dni - 175 - 350 EUR/t, a 150 dni - 182 - 364 EUR/t. Stawki te były o 17 - 20% wyższe od stosowanych w 2015 roku. Dopłatami objęto półtusze, wybrane elementy powstałe z rozbioru półtuszy oraz tłuszcz podskórny.

Postępujący spadek produkcji w Polsce i możliwe osłabienie presji sprzedaży wieprzowiny na rynku UE będą sprzyjały wzrostowi cen skupu trzody chlewnej w pierwszej połowie 2016 roku.

Zespół Ekspertów przewiduje, że przeciętne ceny **skupu trzody chlewnej** w czerwcu mogą kształtować się na poziomie **4,20 - 4,50 zł/kg.**

Rynek wołowiny i cielęciny

W 2015 roku, na skutek zmniejszenia globalnej produkcji wołowiny i ekspor-

tu tego mięsa ze strony tradycyjnych eksporterów, a w efekcie łatwiejszego lokowania wołowiny w UE na rynku światowym, średnia unijna cena tego mięsa była wyższa niż przed rokiem. Popyt zagraniczny przyczynił się również do wzrostu cen w Polsce. W grudniu 2015 roku (według GUS) cena bydła ogółem (bez cieląt) wynosiła 6,16 zł/kg, a bydła młodego 6,49 zł/kg. W obu przypadkach ceny były o niecały 1% wyższe niż w poprzednim miesiącu oraz o 7% wyższe niż w grudniu 2014 roku. W grudniu 2015 roku pogłowie bydła wynosiło około 5,8 mln szt. i było o 1,8% wyższe niż rok wcześniej.

Na skutek wzrostu ubojów krów oraz bydła opasowego w 2015 roku produkcja żywca wołowego wyniosła około 840 tys. ton i była większa niż w 2014 roku. Wzrost produkcji znalazł odzwierciedlenie w znacznym wzroście skupu bydła. W 2015 roku do skupu dostarczono 595 tys. ton żywca wołowego, o 22% więcej niż w 2014 roku. Prognozuje się, że w 2016 roku w pogłowie bydła utrzymają się dotychczasowe tendencje zmian. Możliwe jest jednak ograniczenie skali redukcji pogłowia krów. Dzięki większemu pogłowi bydła opasowego wzrosnąć mogą jego dostawy do uboju. W tej sytuacji przewiduje się, że w 2016 roku produkcja żywca wołowego może być nieco większa niż w 2015 roku.

W 2016 roku, przy konkurencyjnych cenach polskiej wołowiny, wolumen wywozu asortymentu wołowego będzie prawdopodobnie nieco większy od notowanego w 2015 roku. Wzrostowi eksportu może sprzyjać także rozwój kontaktów handlowych na nowo otwartych rynkach (głównie Turcji i Japonii) na wołowinę z Polski. W bieżącym roku przywóz produktów wołowych i cielęcych może wzrosnąć do 50 tys. ton. Prognozuje się, że na wzrost importu wpłynie przede wszystkim większy przywóz bydła żywego (zwłaszcza cieląt), ze względu na malejące krajowe pogłowie krów, przy rosnącym zainteresowaniu produkcją wołowiny. Utrzymujący się popyt zagraniczny na wołowinę będzie stymulował wzrost cen tego mięsa, jednak przewidywany w 2016 roku wzrost światowej i unijnej produkcji może ograniczyć dynamikę wzrostu cen. Również w Polsce, dzięki możliwości lokowania wołowiny na rynku unijnym oraz nowych rynkach zbytu, ceny skupu bydła mogą wykazywać tendencję do

wzrostu.

Jednak w pierwszej połowie 2016 roku ceny skupu bydła ogółem i młodego bydła mogą być tylko nieznacznie wyższe niż w pierwszej połowie 2015 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, Zespół Ekspertów prognozuje, że do czerwca 2016 roku ceny skupu żywca wołowego (bez cielęcego) mogą kształtować się następująco:

bydło ogółem	6,00 - 6,40 zł/kg,
młode bydło rzeźne	6,30 - 6,70 zł/kg.

Rynek drobiu

Według IERiGŻ-PIB, w 2015 roku, w kraju zwiększył się potencjał produkcji drobiu rzeźnego w wyniku rosnącej skali produkcji (która miała na celu zrekompensowanie niższych marż jednostkowych dotychczasowym producentom), a także podejmowania chowu brojlerów przez nowych producentów. Ponadto przewiduje się, że w najbliższych miesiącach ceny surowców do produkcji pasz dla drobiu nie ulegną istotnym podwyżkom. W tej sytuacji, w 2016 roku w produkcji drobiarskiej w Polsce utrzyma się tendencja wzrostowa, a dynamika tego wzrostu będzie zbliżona do notowanej w 2015 roku.

W 2016 roku przewiduje się dalszy wzrost eksportu drobiu, ale jego dynamika będzie nieco słabsza niż w roku poprzednim. Tak jak w 2015 roku, czynnikami stymulującymi wzrost sprzedaży zagranicznej na rynek UE będą konkurencyjne ceny krajowego drobiu. Prawdopodobnie nadal dynamicznie będzie rozwijać się eksport na rynki pozaunijne - głównie państw Azji i Afryki. Do zwiększenia sprzedaży zagranicznej polskiego drobiu na rynki krajów trzecich przyczyni się przewidywany wzrost konsumpcji globalnej. Ponadto ogniska ptasiej grypy w niektórych krajach UE i związane z tym ograniczenie eksportu mogą ułatwić lokowanie polskiego drobiu na rynkach zagranicznych.

Analitycy ARR szacują, że w 2015 roku import produktów drobiowych do Polski (w ekwiwalencie tuszek) wzrósł o 6% w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł około 115 tys. ton. Do wzrostu importu w największym stopniu przyczynił się większy przywóz drobiu żywego. W 2016 roku import drobiu może być nieco większy niż w roku 2015, ale (podobnie jak w latach poprzednich) będzie miał charakter uzupełniający dla krajowej produkcji. Wzrost importu może dotyczyć głównie żywego drobiu.

W 2016 roku przewiduje się dalszy wzrost spożycia drobiu wynikający z jego konkurencyjności wobec innych gatunków mięsa. Przyrost spożycia drobiu może być mniej dynamiczny niż w 2015 roku z uwagi na osiągnięty już poziom konsumpcji. Zgodnie z prognozą IERiGŻ - PIB spożycie drobiu w 2016 roku wyniesie 29,5 kg na mieszkańca.

W pierwszej połowie 2016 roku zarówno unijny, jak i krajowy rynek drobiu będą pod wpływem wysokiej podaży, co znajdzie odzwierciedlenie w relatywnie niskim poziomie cen. Jednak możliwości lokowania polskiego drobiu na rynkach zagranicznych oraz

przewidywany spadek produkcji wieprzowiny mogą przyczynić się do wzrostu cen skupu kurcząt.

Ocenia się, że po znacznym sezonowym i konkurencyjnym spadku cen w czwartym kwartale 2015 roku, w pierwszej połowie 2016 roku ceny skupu kurcząt brojlerów będą wykazywały tendencję wzrostową, ale poziom cen będzie zbliżony do notowanego w analogicznych okresach 2015 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, Zespół Ekspertów prognozuje, że przeciętne **ceny skupu kurcząt brojlerów** do czerwca 2016 roku mogą kształtować się na poziomie **3,50 - 3,70 zł/kg.**

Rynek mleka

W 2015 roku, na skutek niskich cen mleka i malejącej opłacalności produkcji, pogłębiła się spadkowa tendencja pogłowia krów mlecznych. Na początku grudnia 2015 roku (według danych GUS) ich liczba była o 5,1% niższa niż rok wcześniej i ukształtowała się na poziomie 2 134 tys. szt. Spadek pogłowia krów został zrekompensowany dalszym wzrostem ich mleczności. Niskie ceny mleka mogą nadal być przyczyną rezygnacji z produkcji mleka mniej efektywnych producentów. Przewiduje się, że w 2016 roku utrzyma się spadkowa tendencja w pogłowiu krów mlecznych, ale dynamika tego spadku ulegnie ograniczeniu. Jednocześnie przewidywany dalszy wzrost mleczności krów zrekompensuje spadek pogłowia i w konsekwencji produkcja mleka prawdopodobnie utrzyma się na poziomie z lat 2014-2015.

W wyniku pogarszającej się koniunktury na światowym rynku mleka oraz przedłużonego przez Federację Rosyjską embarga na import produktów mleczarskich m.in. z UE, producenci w Polsce zwiększali jedynie produkcję tych artykułów mleczarskich, które łatwiej znajdowały nabywców. W konsekwencji, w 2015 roku wzrosła produkcja mleka płynnego, masła oraz serów. Ograniczone możliwości zbytu i spadek cen przyczyniły się natomiast do zmniejszenia produkcji mleka odtłuszczonego i pełnego mleka w proszku, jogurtów, a także śmietany.

IERiGŻ-PIB szacuje, że w 2015 roku bilansowe spożycie mleka (łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, bez mleka przerobionego na masło), na skutek potaniaenia produktów mięsnych, było o 2% mniejsze niż w roku 2014 i ukształtowało się na poziomie 201 litrów na mieszkańca. IERiGŻ-PIB prognozuje, że w 2016 roku spożycie mleka może obniżyć się o 1%.

Zespół Ekspertów ocenia, że w marcu 2016 roku ceny skupu mleka mogą utrzymać się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Dopiero w drugim kwartale, pomimo sezonowego spadku, ceny mleka mogą być nieco wyższe niż przed rokiem. Przewiduje się, że **cena mleka surowego** w czerwcu będzie kształtować się na poziomie **110,00 - 117,00 zł/hl.**

Źródło: ARR